

Onze vereniging was in 2024 weer actief op veel verschillende manieren. Zie hieronder onze activiteiten, gerangschikt volgens onze visie (zie: <https://www.vriendenvanamelisweerd.nl/visie/>).

A. Versterken van natuureducatie en -informatie

Excursies

- We organiseerden zeven thematische excursies: twee stinzenplantenexcursies (10 en 29 maart); twee vogelexcursies in de eerste helft van april (gidsen Nanne Nauta en Tienieke de Groot); een insectenexcursie op 15 juni (gids was Tienieke de Groot) een vleermuisenlezing met excursie op 23 augustus (gids was Marco Snijder); een paddenstoelenexcursie op 25 oktober (gids was Peter-Jan Keizer). Al deze excursies zijn goed tot zeer goed bezocht. In totaal waren het bijna 100 deelnemers.
- Onze eigen gidsen geven deze excursies kosteloos. De externe gidsen krijgen een bedankje uit de opbrengsten van de excursies.
- Daarnaast hebben we ook drie groepsexcursies op aanvraag gegeven: een stinzenexcursie voor 14 mensen van de tuinclub Amis du Jardin uit Huizen op 27 maart. Op 7 mei kwam er een groep van 20 collega's van de Hogeschool voor de Kunsten langs voor een excursie. Op zondag 19 mei (eerste Pinksterdag) hebben we een excursie gegeven aan een familie van ca 20 mensen (jong en oud).
- Dankzij een cursus in het voorjaar (zie verderop) is het excursieteam dit jaar uitgebreid van 2 naar 12 mensen.
- In het kader van de opleiding van het nieuwe excursieteam heeft de bosbaas (op 5 juli) een excursie gegeven waarin het (bos)beheer van de landgoederen centraal stond.
- Twee leden van het nieuwe excursieteam hebben een Bomenexcursie ontwikkeld (en in november en december georganiseerd), waarin vooral aandacht geschonken wordt aan diverse karakteristieke bomen, de waarden van het bos, de bodem, het gebruik van bomen en nog veel meer.
- In december heeft het excursieteam voor het eerste half jaar van 2025 een excursieprogramma opgesteld. Naast een maandelijkse Bomenexcursie is in januari 2025 voor het eerst een Winterwandeling georganiseerd.

Cursus en lezingen

- In het voorjaar hebben we een korte cursus georganiseerd rond stinzenflora en cultuurhistorie met de bedoeling nieuwe gidsen te werven en op te leiden voor beide onderwerpen. Dertien mensen hebben deze cursus gevolgd die gedurende 3 zaterdagmiddagen plaatsvond. Hiervan zijn tien mensen doorgegaan als gids of voor excursie-ondersteuning. Ze hebben meegedaan aan een estafette-excursie waarin ieder een of twee onderwerpen voor zijn of haar rekening nam. De cursus en deze afsluitende excursie bleken een goede formule te zijn.

- In februari is een werkgroep Lezingen gestart. Dit is een samenwerkingsverband tussen de Vrienden van Amelisweerd, de Vrienden Fort bij Rijnauwen en het Waterliniemuseum op het Fort bij Vechten.
- Gedurende vier zaterdagen in oktober hebben we samen met deze werkgroep een Basiscursus Paddenstoelen georganiseerd. Op de eerste zaterdagmiddag gaf Peter-Jan Keizer een lezing, op de drie volgende zaterdagmiddagen werd door Peter-Jan met hulp van 2-3 gidsen een excursie gegeven in, opeenvolgend, Amelisweerd, Fort bij Vechten en Fort bij Rijnauwen. De cursusisten waren zeer enthousiast en de cursus wordt in oktober 2025 herhaald in dezelfde opzet.

Publicaties

- Begin 2022 hebben we het boek van Bea Groen 'Amelisweerd&Rijnauwen, wandelen en verkennen van heden en verleden' laten herdrukken. In februari 2023 is de derde druk verschenen met weer een oplage van 500 exemplaren. Op 1 januari 2024 begonnen we met een voorraad van 410 boeken. Er zijn nu nog slechts 287 boeken op voorraad om verkocht te worden via boekwinkels, de Veldkeuken en meer adressen. Ook kan het boek via onze mail besteld worden. Soms geeft de vereniging een boek weg, zoals op donderdag 7 november 2024. Toen zijn vijf boeken aangeboden aan de Openbare Bibliotheek in Utrecht. Het boek zal zowel in de vestigingen van het Neude als die van Lunetten, Hoograven en Zuilen geplaatst worden vertelde Hanneke van Duin, Teamleider Collectie, die heel blij was met deze vijf boeken.
- Er is najaar 2024 een podcast Woudreuzen Oud Amelisweerd afgerond met daarin verhalen over zes karakteristieke oude bomen in de landgoederen, samengesteld door Liesbeth Paardekooper, Bert Maes en podcastmaker Gerard van den Berg. De podcast Woudreuzen Nieuw Amelisweerd wordt in het voorjaar van 2025 afgerond.

Amelisweerd•Info

- De betrokken partijen, nu Werkgroep Amelisweerd•Info genoemd, namelijk Anna Adrichem, Tienieke de Groot, Jos Kloppenborg van de Vrienden van Amelisweerd, Juliëtte Brinkgreve van de Veldkeuken, en Cees van den Brink van Amelisweerd.com hebben in het voorjaar enthousiast toegewerkt naar de lancering van het platform Amelisweerd Info. Dit alles werd ondersteund door de landgoedcoördinator Martin Vastenhout en Lotte Walrave, directeur van het Landhuis Oud Amelisweerd.

- Door Cees vd Brink is een logo ontworpen (zie hiernaast), dat gebruikt wordt voor alle publiciteit rond activiteiten in het kader van Amelisweerd Info. Ook is dit logo in zwartwit terecht gekomen op de glazen entredeur van de Veldkeuken en op het raam achter in de winkel.

- De lancering op 20 april van het platform werd enthousiast bezocht door >70 bezoekers waarvan ca 50 mensen vooraf deelnamen aan een korte excursie (vogels, cultuurhistorie), een rondleiding door landhuis Oud Amelisweerd of een foto-workshop. Na de excursies werden de diverse onderdelen van het platform gepresenteerd onder leiding van moderator Eva Grosfeld.

Het Amelisweerd Infoteam heeft goed

samengewerkt. Het waren leuke excursies en de opening verliep geanimeerd met veel nagesprekken tussen de bezoekers.

- Door de coördinator van het projectplan, Anna Adrichem, zijn bij zes instanties subsidies aangevraagd. Hiervan hebben er vier daadwerkelijk subsidie verleend. De gemeente Utrecht (Afdeling Groen) gaf voor het boekjaar 2024 een subsidie van € 15.000,-. De provincie Utrecht gaf, voor drie jaar (2024-2025-2026) een subsidie van € 20.000,-. Het KF Heinfonds zegde een subsidie toe voor dit project die aan het einde van de drie jaar zal worden uitgekeerd. Op de valreep van 2024 droeg de Utrechtse Ridderschap Stichting nog een steentje bij met een bedrag van € 5.000.
- In het najaar zijn, vanuit de subsidiebudgetten, twee schermen geïnstalleerd in de Veldkeuken. Eén met de agenda van activiteiten rond natuur- en cultuureducatie. Deze hangt boven een deur naast de broodverkoop. En een scherm (interactief) pal naast de ingang van de winkel, waarop vanaf voorjaar 2025 korte filmpjes aanklikbaar zijn over diverse onderwerpen. We krijgen nog een cursus content-beheer.
- Sinds de lancering in april heeft de werkgroep maandelijks overleg over de plannen, de uitvoering en de voortgang.

Andere activiteiten

- Vervolg Rechten voor de Natuur: Een deel van het bestuur heeft een gesprek gehad met Marieke Nooren en een nieuwe vrijwilligster rond dit onderwerp. We denken nog na hoe we met dit onderwerp verder willen gaan.
- Op 3 juni werd de film *Strijdbaar* uit 2023 (met Jos Kloppenborg en Jan Korff de Gids in de hoofdrol) in de centrale bieb Neude nogmaals vertoond. Er ontstond na afloop een goed gesprek met de aanwezigen.
- Jos Kloppenborg heeft in juli op verzoek in Duitsland aan de daar aanwezige actievoerders het verhaal verteld over de bosbezetting van 1982.
- Jos heeft op 22 oktober op verzoek een Green Talk gegeven aan studenten van studierichting Rechten plus enkele docenten van de Hogeschool Utrecht. Het onderwerp was: "Wet, recht en natuur – A27 en Amelisweerd". Naar aanleiding van de lezing verscheen ook een artikel op de website HURidisch van het instituut.
- Jos heeft daarnaast meermaals namens de Vrienden input geleverd ten aanzien van gemeentelijke plannen met betrekking tot het gebied Maarschalkerweerd om het behoud en verdere ontwikkeling van ecologische waarden en de beleefbaarheid van het gebied te versterken.

B. Inzet voor natuurwaarden en cultuurhistorisch erfgoed

Contact met Rijkswaterstaat

- In januari 2024 was er een Zoomoverleg met RWS over het voorgenomen groenonderhoud, waaronder het verwijderen en opsnoeien van bomen. Op verzoek van de minister zou er binnen één jaar herbeplant worden. Dit is inderdaad aan het eind van het jaar gebeurd met jonge beuken.

Contact met de gemeente Utrecht

- Op 9 januari was er overleg over de visie van de gemeente over het sortiment (soorten bomen in de landgoederen).
- Op 2 mei is er overleg geweest met een stagiair van de gemeente over het hondenbeleid in de landgoederen. Het grootste probleem is dat een aantal hondenbezitters hun hond los laten lopen op

de landgoederen, terwijl juist dát voor alle dieren, planten en paddenstoelen in het bos slecht uitpakt. Wij blijven bezoekers bewust maken en kunnen bij de Veldkeuken eventueel posters ophangen.

- Regelmatig voert het dagelijks bestuur overleg met de coördinator landgoederen.

Deelname aan beheer

- Voor het eerst zou Amelisweerd meedoen aan de Natuurwerkdag die op zaterdag 2 november 2024 op de agenda stond. Hoofdactiviteit was het knotten van bomen. De bosbaas heeft dit evenement, in overleg met ons, afgeblazen. De verhouding tussen begeleiding en inzet met materiaal zou door de lage opkomst (drie mensen) niet in balans zijn. Deze activiteit is verplaatst naar 2025.

C. Activiteiten vóór behoud van het bos en tégen de verbreding van de A27

- Om iedereen te bedanken die zijn of haar stem had uitgebracht op de Markiezeneik, die Boom van het Jaar 2023 is geworden, werd op 5 maart, samen met de bosbaas een herdenkingsboom geplant, een zomereik. Dit was op een locatie waar iedereen wel langs kan komen, namelijk tussen de fietsenparkeerplaats en de brug over de Kromme Rijn bij Oud Amelisweerd. Wethouder Linda Voortman was ook aanwezig. Het planten van deze herdenkingsboom was een initiatief van Ton Cornelisse die in 2023 de actie voor de boomverkiezing van de Markiezeneik had geïnitieerd en uitgedragen.
-
- De Vrienden van Amelisweerd nemen deel in de Kerngroep Ring Utrecht die naast de juridische ook via de politieke weg wil bereiken dat alternatieven voor verbreding van de A27 de voorkeur krijgen boven de door het Rijk voorgestelde verbreding ten koste van Amelisweerd.
 - Zaterdag 16 november vond een manifestatie tegen de verbreding van de A27 plaats op het Domplein, waar ca 4000 mensen op afkwamen. Het bestuur heeft meegeholpen bij de voorbereidingen en drie bestuursleden stonden in een standje om posters en stickers uit te delen en vragen te beantwoorden. Dit leverde weer veel nieuwe leden en contacten op.
-
- Van 19 t/m 21 november behandelde de Raad van State de bezwaren die de Vrienden met een aantal andere organisaties hadden ingediend tegen de Tracébesluiten van het Rijk ter verbreding van de A27 door Amelisweerd. Tijdens de zittingsdagen hebben we inbreng geleverd op o.m. de ecologische effecten en de gevolgen voor de leefomgeving. De Raad van State verwacht eind mei/begin april 2025 uitspraak te doen.

D. Nieuwsbrieven en andere (digitale) communicatie

- In 2024 zijn er net als het jaar daarvoor 13 nieuwsbrieven uitgekomen. De nieuwsbrieven geven de inhoud weer van alles wat wij op onze website publiceren. Soms verwijzen we naar andere evenementen die een relatie hebben met de landgoederen.
- Overige informatie geven we ook op de site van Amelisweerd•Info.

E. Bestuur

- Het bestuur vergaderde 13 keer in gezamenlijkheid: namelijk op 18 januari, 12 februari, 1 maart, 26 maart, 10 april, 13 mei, 11 juni, 4 juli, 1 augustus, 29 augustus, 3 oktober, 7 november en 6 december. Helaas kon onze nieuwe bestuurslid Lynn er vaak om gezondheidsredenen niet bij aanwezig zijn.
- Op zaterdag 13 april 2024 hielden wij onze ledenvergadering. Hierin heeft Gerrit Kuiper het penningmeesterschap overgedragen aan Anna Adrichem en is hij gewoon bestuurslid geworden. Na de vergadering gaf Sander Karst een interessante lezing over Lodewijk Napoleon en het landhuis Oud Amelisweerd, waarbij we, samen met Sander, ook een kort bezoek brachten aan het landhuis Oud Amelisweerd. Daar heeft hij ook nog een interessant verhaal gehouden.

F. Samenwerking

- We zijn aangesloten bij het Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht <https://www.geopark-heuvelrug.nl/geopark-heuvelrug-wat-is-het/> Dit is een stichting die zich tot doel stelt de kennis over bijzondere kwaliteiten van Heuvelrug en het Gooi- en Vechtgebied in samenhang met Eemland en het Kromme Rijngebied verder te verspreiden en het gebied een Unesco Geoparkstatus te geven.
- Er is een gesprek geweest met IVN De Bilt (en Bezoekerscentrum Boswerf Zeist) over samenwerking. Dit zal vooralsnog een losse samenwerking worden omdat het IVN te kampen heeft met gebrek aan vrijwilligers.

Utrecht, februari 2025

Het bestuur van de Vereniging Aktie Amelisweerd/Vrienden van Amelisweerd
Jos Kloppenborg (voorzitter)
Tieneke de Groot (secretaris)
Anna Adrichem (penningmeester)
Gerrit Kuiper
Lynn Kragten